

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/44/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7623203499
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Koščová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7623203499.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Koščovej a sudkýň JUDr. Viktórie Midovej a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcov: 1/ A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. X, D. E. F., 2/ G. B., narodená XX.XX.XXXX, bytom H. XXX, X/ C. I. B., narodená XX.XX.XXXX, bytom C. X, D. E. F., 4/ G. J., narodená XX.XX.XXXX, bytom C. X, D. E. F., 5/ K. J., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. X, D. E. F., 6/ L. B., narodená XX.XX.XXXX, bytom E. X, D. E. F., všetci zastúpení JUDr. Jozefom Tomkom, advokátom so sídlom Floriánova 2, Prešov, proti žalovanej: Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Pribinova 19, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 240.000,00 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29. januára 2025 sp. zn. 1C/47/2023

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 29. januára 2025 č.k. 1C/47/2023-231 vo výroku I. v napadnutej vyhovujúcej časti o povinnosti žalovanej:

- zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 8.000 € a vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti rozsudok mení tak, že žalobu žalobcu 1/ zamietá,

- zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 3.000 € a vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti rozsudok mení tak, že žalobu žalobkyne 3/ zamietá,

- zaplatiť žalobkyni 4/ sumu 5.000 € a vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti rozsudok mení tak, že žalobu žalobkyne 4/ zamietá,

- zaplatiť žalobcovi 5/ sumu 2.000 € a vo zvyšnej napadnutej vyhovujúcej časti rozsudok mení tak, že žalobu žalobcu 5/ zamietá.

II. Mení rozsudok vo výroku I. v napadnutej vyhovujúcej časti o povinnosti žalovanej:

- zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 18.000 € tak, že žalobu žalobkyne 2/ v tomto rozsahu zamietá.

- zaplatiť žalobkyni 6/ sumu 20.000 € tak, že žalobu žalobkyne 6/ v tomto rozsahu zamietá.

III. Žalobcovia 1/ až 6/ majú proti žalovanej nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Vec (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) rozsudkom zo dňa 29. januára 2025 č. k. 1C/47/2023-231 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 23.000 €, žalobkyni 2/ sumu 18.000 €, žalobkyni 3/ sumu 23.000 €, žalobkyni 4/ sumu 10.000 €, žalobcovi 5/ sumu 5.000 €, žalobkyni 6/ sumu 20.000 €, a to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol (výrok II.). Žalobcom priznal plnú náhradu trov konania (výrok III.) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia,

ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia (výrok IV.).

2. Rozhodol tak o žalobe žalobcov, ktorou sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy na tom skutkovom základe, že dňa 18. septembra 2022 v čase okolo 13.35 hod. v D. E. F., na ulici Mlynskej, v smere jazdy od kruhového objazdu k obchodnému centru „Madaras“, viedol C. G., nar. XX.X.XXXX, bytom ul. M. X, D., poistený zmluvou o Povinnom zmluvnom poistení so žalovanou, osobné motorové vozidlo Volvo V40, evidenčného čísla H. XXX K., pričom v blízkosti bytového domu č. XXXX/XXX, nedal prednosť chodkyňi poškodenej N. B., prechádzajúcej po riadne označenom priechode pre chodcov narazil ľavou prednou časťou vozidla do jej ľavej a následne pravej nohy, ktorej telo po náraze odhodilo vľavo v smere pohybu vozidla na vozovku, následkom čoho utrpela i smrteľné zranenie, a to pre krvácanie a roztrhnutie väzivového spojenia krčnej chrbtice so spodinou lebky s pomliaždením predĺženej miechy pri zlomenine lebečnej klenby a spodiny s vnútrolebečným krvácaním, ktoré viedli k zlyhaniu riadiacej činnosti centrálného nervového systému a viedli k jej smrti na mieste dopravnej nehody, čím takto konal v rozpore s ustanovením § 4 ods. 1 písm. l) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3.1 Súd prvej inštancie vo veci rozhodol prvýkrát rozsudkom zo dňa 07. februára 2024 č.k. 1C/47/2023-103 v spojení s dopĺňacím rozsudkom tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu takto: žalobcovi 1/ sumu 40.000 €, žalobkyňi 2/ sumu 35.000 €, žalobkyňi 3/ sumu 30.000 €, žalobkyňi 4/ sumu 10.000 €, žalobcovi 5/ sumu 5.000 € a žalobkyňi 6/ sumu 25.000 €, to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a žalobcom priznal náhradu trov konania v pomere 20,84 %. (výrok II.), o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia (výrok III.). Dopĺňacím rozsudkom zo dňa 07. februára 2024 č.k. 1C/47/2023-127 doplnil výrok rozsudku o výrok IV., ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

3.2 Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 6Co/48/2024-170 zo dňa 13.05.2024 spolu s dopĺňacím uznesením č.k. 6Co/48/2024-203 zo dňa 14.10.2024 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu žalobcovi 1/ v rozsahu nad sumu 17.000 €, žalobkyňi 2/ v rozsahu nad sumu 17.000 €, žalobkyňi 3/ v rozsahu nad sumu 7.000 €, žalobkyňi 6/ v rozsahu nad sumu 5.000 €, žalobkyňi 4/ sumu 10.000 €, žalobcovi 5/ sumu 5.000 €, vo výroku o zamietavej časti, a súvisiacich výrokoch II. a III. o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.3 Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bol právoplatne priznaný nárok žalobcom v rozsahu: žalobca 1/ suma 17.000 €, žalobkyňa 2/ suma 17.000 €, žalobkyňa 3/ suma 7.000 € a žalobkyňa 6/ suma 5.000 €.

3.4 Predmetom konania po vrátení veci odvolacím súdom zostal nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy nasledovne: žalobca 1/ suma 23.000 €, žalobkyňa 2/ suma 23.000 €, žalobkyňa 3/ suma 33.000 €, žalobkyňa 4/ suma 40.000 €, žalobca 5/ suma 40.000 € a žalobkyňa 6/ suma 35.000 €.

4. Po vykonanom dokazovaní právne vec posúdil podľa ust. § 11, § 13 ods. 1,2,3, § 15, § 116 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 4 ods. 2 písm. a/, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, článku 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, čl. 15 ods. 1,2 a čl. 16 ods.1 Ústavy SR.

5. Za nesporné skutočnosti považoval to, že dňa XX.XX.XXXX došlo k usmrteniu N. B., narodenej XX.XX.XXXX, že dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k usmrteniu menovanej spôsobil C. G., ktorý za toto konanie bol právoplatne odsúdený, že C. G. bol poistencom žalovanej, že z vykonaných lustrácií Okresného súdu Spišská Nová Ves vyplynul príbuzenský, resp. blízky vzťah žalobcov k nebohej N. B., a že nie je sporná ani vecná pasívna legitimácia žalovanej.

6. Súd uviedol, že predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú: 1/ existencia ujmy spočívajúca v poškodení duševného zdravia, citového strádania žalobcov, 2/ porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov, 3/ príčinná súvislosť medzi touto ujmovou a protiprávnym konaním.

7. Existencia neoprávneného zásahu spočívala v tom, že dňa XX.XX.XXXX došlo k dopravnej nehode, pri ktorej došlo k usmrteniu N. B., po ktorej zostali pozostalí (sekundárne obeť) - žalobcovia. Dopravnú

nehodu spôsobil vodič C. G., ktorý bol za tento skutok právoplatne odsúdený trestným rozkazom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 2T/36/2023 zo dňa 04. mája 2023 za prečin usmrtenia z nebanlivosti, ktorý nadobudol právoplatnosť 19.05.2023. Menovaný bol poisťníkom žalovanej.

8. K príčinnej súvislosti súd uviedol, že v dôsledku protiprávneho konania vodiča C. G. došlo k usmrteniu N. B., ktorá bola blízkou osobou žalobcov. Konaním menovaného došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov na súkromný a rodinný život zahrňujúci najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci napĺňať vlastnú osobnosť, čo im odôvodňuje poskytnutie primeraného zadosťučinenia. Tento rodinný život sa rozvíja ako v manželstve, tak i medzi rodičmi a deťmi a z objektívneho pohľadu je strata jedného z členov tohto spoločenstva úplne neodčiniteľnou ujmom, ktorá postihuje jeho ostávajúcich členov. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 16.12.1992 vo veci Niemetz proti Nemecku a rozsudok zo dňa 21.06.1988 vo veci Berrhab proti Holandsku.

9. Pri posúdení dôvodnosti výšky uplatneného nároku súd vychádzal zo skutočnosti, že k usmrteniu N. B. došlo zavineným - neúmyselným konaním poistenca žalovanej - C. G., ktorý za toto konanie bol právoplatne odsúdený, pričom nebolo konštatované žiadne zavinené konanie N. B.. Poznamenal, že smrť blízkej osoby predstavuje neoprávnený zásah do práv fyzických osôb (žalobcov) na súkromný a rodinný život.

10.1 Z výpovede strán sporu mal súd preukázané, že neb. N. B. bola študentkou vysokej školy umeleckého smeru tesne pred ukončením školy a črtala sa jej kariéra, v čom ju podporovali jej blízki. Ako jediná zástupkyňa Slovenska sa mala zúčastniť majstrovstiev sveta v recitácii. Pre žalobcov bola výnimočným človekom, veselá, ambiciózna, vyhrávala recitačné a spevácke vystúpenia. Venovala sa herectvu, uvažovala o založení divadla, dostala ponuku učiť na vysokej škole. Mala sa vydávať a chcela si založiť rodinu, so sestrou chceli vytvoriť knihu, bola pre sestru oporou.

10.2 Z toho súd vyvodil, že šlo o talentovanú mladú ženu, ešte študentku, na začiatku profesijného a súkromného života, ktorá bola oporou pre svojich blízkych. Jej smrťou tak došlo veľmi intenzívne do zásahu v emočnej sfére žalobcov, čo je vzhľadom na harmonické vzťahy v spoložití so žalobcami pochopiteľné a logické a hodné zvlášť osobitného zreteľa. Žalobcom sa tak nenávratne smrťou N. B. podstatne zmenil život a tiež aj ich životné perspektívy.

11. Vo vzťahu k individuálnemu posúdeniu zásahu do nemajetkovej sféry jednotlivých žalobcov súd uviedol, že

Žalobca 1/ - otec nebohej bol veľmi zasiahnutý jej smrťou, čo vyvrcholilo zhoršením jeho zdravotného stavu, čomu nasvedčujú i lekárske správy na č.l. 14-16 spisu o tom, že sa lieči u psychiatra s diagnózou depresívna reakcia na stres. Podľa jeho výpovede sa takto lieči od novembra 2022 doposiaľ. V dôsledku tejto udalosti prestal s podnikaním, svoju živnosť začína rozbiehať od januára 2024, pričom neobnovil už predajňu. Manuálna práca mu ide, nie však psychika Zároveň prestal s hudobnou produkciou v hudobnej skupine, ktorú vykonávali na poloprofesionálnej úrovni, vystupovali aj v zahraničí. Už síce opäť začal hrať, ale už len ako odreagovanie, zmizla jeho profesionalita a hráčska vášeň. Neb. N. podporoval v umeleckej kariére, sľuboval jej, že celý život bude pri nej stáť a chýba mu táto časť života. Zo všetkých žalobcov bol najviac zasiahnutý žalobca 1/, preto mu súd priznal najvyššiu výšku nemajetkovej ujmy - sumu 23.000 € ako rozdiel medzi uplatnenou sumou 40.000 € a plnením vo výške 17.000€.

Žalobkyňa 2/ je matkou neb. N., s ktorou napriek tomu, že s dcérou nežili v spoločnej domácnosti po dobu posledných 4 rokov, napriek tomu boli v častom kontakte, či osobnom alebo telefonickom, či prostredníctvom videohovorov. Veľmi ťažko nesie, že ju už nikdy neuvidí hrať a nedôjde k naplneniu plánov neb. dcéry. Od smútku ju odpútava jej práca. Nemôže už počúvať hudbu, ktorú s nebohcou dcérou spoločne počúvali, neskúša ani divadlo. Od jej úmrtia má problém s prechádzaním po priechode pre chodcov a so šoférovaním. U tejto žalobkyne, tak ako u žalobcu 1/ došlo k úmrtiu ich ambicióznejšej a šikovnej dcéry, čo obaja ťažko neustále nesú, pričom rodičia prišli o jedno zo svojich detí a je tým zabránené pokračovať vo veľmi silnom rodinnom púte a rozširovaní rodinných zväzkov. Vzhľadom na skutočnosť, že nebývali spolu, neboli teda v tak častom kontakte, výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy súd považoval za primeranú vo výške 35.000 €. Po plnení žalovanou vo výške 17.000 € súd priznal tejto žalobkyňi plnenie vo výške 18.000 €.

Žalobkyňa 3/ - sestra nebohej N., bola vo veľmi blízkom vzťahu s neb. sestrou, ktorá bola pre žalobkyňu oporou, dá sa povedať, že boli dôverníčky, mali spoločné plány do budúcnosti, chceli spolu vytvoriť knihu. Žalobkyňa sa mala sa vydávať, na svadbu plánovali so sestrou spoločný program, avšak po úmrtí

sestry svadbu bez sestry už nechcela mať, preto z dôvodu smútku svadbu zrušila. Po smrti sestry sa jej zastavil svet, dokonca uvažovala o samovražde. Bol v nej veľký smútok a aj po tom, čo otehotnela, prežívala úzkosti a bola plná smútkov. Začala počas tehotenstva navštevovať psychiatrickú ambulanciu, chceli ju hospitalizovať, čo ona odmietla. Na sestru myslí denne a tiež každú noc, každé ráno jej zapaluje sviečku pri jej fotke. Úzkosti má každý deň, je plačlivá, stav sa jej nezlepšuje. Jej jediným potešením jej dcéra. Teraz má strach o rodičov, keď niekam cestujú, keď idú z domu, i keď ide ona z domu. Má strach, že tu zostane sama. Žije v úzkosti, že sa zase niečo niekomu stane. Zásahom tretej osoby - poisťovňa žalovanej došlo k hrubému zásahu do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život, a že týmto konaním bol spôsobená taká ujma, ktorá bráni žalobkyni 3/ naplno napĺňať jej citové potreby. S prihliadnutím na skutočnosť, že žalobkyňa 3/ má už vlastnú rodinu, i keď jej utrpenie stále pretrváva, výšku nemajetkovej ujmy jej súd pôvodne priznal v sume 30.000 €. Následne žalovaná tejto žalobkyni plnila vo výške 7.000 €, pričom bol súd toho názoru, že jej prináleží z titulu nemajetkovej ujmy suma 30.000 €, a preto jej priznal sumu 23.000 €.

Žalobkyňa 6/ je starou mamou nebohej N.. Veľmi ťažko znáša úmrtie vnučky N., denne na ňu myslí a trpí i tým, že ona, ako starší človek navštevuje hrob svojej vnučky. Jej smrťou už nič pre ňu neexistuje, nemá už žiadnu silu. Zúčastňovala sa vnučkiných vystúpení, ktorá bola veľmi šikovná, usmievavá a veselá. Mala priateľa v Chorvátsku, s ktorým bola zasnúbená, a s nebohú N. si okrem návštev aj spoločne telefonovali. Z toho vyplýva, že i žalobkyňa s nebohú mala blízke vzťahy a v dôsledku jej úmrtia - pretrhnutia rodinných väzieb sa veľmi trápi. Z týchto dôvodov priznal súd tejto žalobkyni výšku nemajetkovej ujmy v sume 20.000 €, po tom čo od žalovanej obdržala plnenie vo výške 5.000 €.

12.1 K pojmu blízka osoba súd uviedol, že okruh blízkych osôb, ktorým môže vzniknúť v zmysle § 13 ods. 2 OZ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, nie je zákonom striktné vymedzený.

12.2 Súd poukázal na charakter tohto pojmu vo väzbe na princípy európskeho deliktneho práva a Návrhu Spoločného referenčného rámca (Náhradu nemajetkovej ujmy možno poskytnúť aj osobám, ktoré majú blízky vzťah s osobou, ktorá utrpela smrteľné zranenie alebo veľmi závažné zranenie bez fatálnych následkov (princípy európskeho deliktneho práva (PETL) - čl. 10:301 ods.1.); Nemajetková ujma, ktorá vznikla fyzickej osobe v dôsledku poškodenia zdravia alebo smrti iného, je právne relevantnou škodou v prípade, ak bola v čase poškodenia táto osoba v obzvlášť blízkom vzťahu k poškodenej osobe - čl. VI - 2:202 DCFR (Návrh Spoločného referenčného rámca,) Universitá Commerciale Luigi Bocconi, Milano, Október 2010).

12.3 Zároveň uviedol, že k ťažkým psychickým ujмам dochádza pravidelne len pri veľmi úzkych citových väzbách primárnych a sekundárnych obetí (pri iných osobách sa spravidla predpokladá dostačujúca psychická odolnosť, pričom ich ujma by mala byť do úvahy braná iba výnimočne v osobitných prípadoch), t.j. okruh oprávnených subjektov nemožno obmedziť prísne iba na určitý okruh rodinných príslušníkov, ale je potrebné skúmať blízkosť vzájomného vzťahu (úzku citovú väzbu). Dôvodil, že úzka citová väzba je vzťah determinovaný láskou a súdržnosťou nie v zmysle biologického príbuzenstva, ale na základe skutočného vzťahu blízkosti medzi primárnou a sekundárnou obeťou. Pojem blízka osoba je potrebné chápať v súlade so skutočnými životnými vzťahmi medzi primárne a sekundárne poškodenou osobou. Úzka blízkosť vzťahu vyjadruje, že sekundárnou obeťou môže byť len úzky okruh subjektov, ktoré utrpeli v dôsledku smrti alebo vážneho ublíženia na zdraví psychickú ujmu (psychické utrpenie). Blízkosť vzťahu medzi primárnou a sekundárnou obeťou je nevyhnutné posúdiť vo vzájomnej súvislosti na základe objektívnych kritérií (napr. formálna a reálna príslušnosť k rodine, existencia spoločnej domácnosti, vzťahy starostlivosti a opatrovania, pravidelný kontakt a pod.).

13.1 Žalobkyňa 4/ je priateľkou žalobcu 1/ a spoločne s nebohú žili v spoločnej domácnosti spolu s jej deťmi. Žalobkyňa sa o všetkých starala a od smrti neb. N. dohliada na všetkých, či sú v poriadku. Doposiaľ bola silná, avšak teraz na to doplatila zdravím. Pred nehodou trpela na psoriázu (kožnú), teraz za posledný rok sa jej stav zhoršil, a psoriázu má už na všetkých orgánoch, pričom nevedela preukázať, že k zhoršeniu zdravotného stavu došlo v súvislosti so Zuzkiným úmrtím. Psoriáza ja ale autoimunitné ochorenie. Rodina sa zomkla najmä počas covidu, veľmi sa vtedy zblížili. Zostali tu teraz sami bez Zuzky, ktorá tu mala zostať najdlhšie. Teraz má aspoň vnúčatá - jej syn má bábätko, dcéra žije v Nórsku. Uvažovali o zmene bydliska, ale je to domov ich detí.

13.2 Žalobca 5/ je synom žalobkyne 4/. S nebohú N. sa poznali dlho, pravidelne sa začali vídať v čase, keď sa ich rodičia dali dokopy, bývali potom pod jednou strechou. Veľa času ako rodina spoločne trávili počas covidu a po jeho ukončení sa on odsťahoval k svojej priateľke. V deň úmrtia Zuzky sa mu narodila dcéra. Tým dňom sa veľa vecí zmenilo. Odvtedy mal problém udržať si prácu. Zo stresu mal žalúdočné problémy, prvý pol rok ho neustále bolelo brucho, teraz sa mu stav zlepšil. V deň prvého

výročia narodenia jeho dcéry ani nevedel, či chce navštíviť rodičov, je to pre neho zložité. Už navždy bude mať dilemu, či výročie narodenia jeho dcéry, ktorý je totožný s úmrtím Zuzky, ako veľmi bude tento deň oslavovať.

13.3 U oboch žalobcov 4/ a 5/, i keď nie sú biologickí príbuzní, ich vzájomné citové väzby s nebohrou boli veľmi silné, obaja pociťujú neustálu traumu a smútok, preto s poukazom na podrobné rozpísanie pojmu blízka osoba súd priznal nemajetkovú ujmu aj im, pričom vychádzal z toho, že títo žalobcovia žili pomerne dlhú dobu v spoločnej domácnosti, hoci t. č. už žalobca 5/ zmenil svoje bydlisko, ich vzťahy boli veľmi silné a i u nich pretrváva trauma zo smrti neb. N.. Výšku nemajetkovej ujmy súd priznal žalobkyni 4/ v sume 10.000 € a žalobcovi 5/ v sume 5.000 €.

14. K tvrdeniu žalovanej o tom, že požadované plnenie žalobcov je zjavne nereálne vo vzťahu k priemerným majetkovým a príjmovým pomeroch v Slovenskej republike žalobcovia vyvrátili hodnotou vývoja priemernej a minimálnej mzdy podľa rokov 2009-2024 - podanie na č.l. 221-223 spisu.

15. Súd skonštatoval, že žiadne spoluzavinenie poškodenej nezistil. Taktiež súdu nie je známy postoj škodcu k spôsobenej škode. Škodca totiž stranou v spore nebol a žiadna zo strán nenavrhol jeho výsluch.

16. Nehoda sa stala v blízkosti ich domu, teda miesto úmrtia majú denne na očiach. U všetkých žalobcov pretrváva doposiaľ ťažký smútok za stratou Zuzky. V písomných vyjadreniach žalobcovia podrobne uviedli dopad na ich súkromný, pracovný život, zdravotný stav, duševnú nepohodu a finančnú situáciu a ich účasť na cestnej premávke spôsobené úmrtím N. B..

17. K námietke žalovanej a jej poukazu na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 288/2017, v zmysle ktorého pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadniť aj vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady súd uviedol, že 1/ nikde nie je uvedený presný postup pre výpočet súdu pre určenie výšky nemajetkovej ujmy zvlášť s poukazom na to, že hodnota ľudského života s dopadom na utrpenie sekundárnych obetí je v peniazoch nevyčísliteľná, 2/ princíp proporcionality vo svojom rozhodnutí súd zachoval.

18. Vo vzťahu k zachovaniu princípu proporcionality súd poukázal na publikáciu Žaloba na ochranu osobnosti ako účinný prostriedok nápravy Analýza judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva JUDr. Marica Pirošíková, PhD. Prvé vydanie C.H.Beck Bratislava, 2023, str. 40-42, body 47 až 49, ktoré citoval, - rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/1372017 zo dňa 12.6.2018, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Poprad sp. zn. 9C/45/2011- zo dňa 22.11.20216. Týmto rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal na zaplatenie v prospech žalobcov: Žalobcovi 1/ sumu 40.000 €, žalobcovi 2/ sumu 20.000 €, žalobcovi 3/ sumu 20.000 €, žalobcovi 4/ sumu 40.000 €, a to z titulu nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia po dopravnej nehode s poukazom na to, že bez akýchkoľvek pochybností smrť blízkej osoby je pre pozostalých traumatizujúca udalosť,

- podporne poukázal na uznesenie Vlády Slovenskej republiky z júna 2024, ktorým vláda odškodnila obeť tragickej dopravnej nehody na železničnom priecestí v Nových Zámkoch poskytnutím príspevku pre každú obeť vo výške 50.000 €, dňa 03.07.2024 Vláda Slovenskej republiky na výjazdovom rokovaní v Námestove rozhodla o vyplatení pozostalým po dopravnej nehode každému podporne po 50.000 €. Tým demonštroval fakt, ako si ľudský život (vo finančnom vyjadrení) váži štát, zastúpený Vládou Slovenskej republiky,

- zároveň poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/95/2021 z 28.06.2023, ktorým bola priznaná nemajetková ujma vo výške 70.000 € na základe urážky sudkyne poslancom parlamentu.

19.1 Súd teda dospel k názoru, že sa vysporiadal so všetkými podmienkami, ktoré uložil odvolací súd súdu prvej inštancie skúmať, a to:

a/ intenzita a kvalita vzájomného vzťahu, kedy súd skúma stupeň blízkosti pozostalých a zomrelého, pričom najintenzívnejší zásah je konštatovaný u manžela, maloletého dieťa a rodiča maloletého dieťaťa, b/ vek zomrelého a pozostalých - nečakanosť úmrtia - vek a zdravotný stav primárne poškodeného sa zohľadňuje pri posúdení toho, ako prekvapivé a útrpné mohlo byť náhle úmrtie pre blízke osoby, pričom iná miera bude pri mladej zdravej osobe, ako pri seniorovi so zdravotnými ťažkosťami; vek pozostalých sa v nadväznosti na kritérium intenzity vzájomného vzťahu môže premietnuť do posúdenia, či bol primárne poškodený pre sekundárne poškodeného ústrednou osobou citového a rodinného života,

či sa tento vzťah už mal možnosť kreovať a kultivovať (pri maloletých nízkeho veku ide skôr o stratu šance tento vzťah rozvíjať), prípadne, či pozostalí sú už osobami dospelými s vlastnou rodinou, pri ktorých možno prezumovať, že ich tragická smrť zasiahne menej intenzívne, avšak tiež nemusí ísť o pravidlo,

c/ existenčná a ekonomická závislosť na zomrelom - faktor hmotnej závislosti sa neobmedzuje iba na výživu a ekonomické zabezpečenie pozostalého,

d/ miera psychickej bolesti pozostalých, obmedzenie bežných aktivít pozostalých v pracovnom, súkromnom i spoločenskom živote a celková závažnosť straty,

e/ miera zavinenia zomrelého,

f/ poskytnutá satisfakcia v inej forme, v postoji škodcu, dopad udalosti na jeho duševnú sféru, pokiaľ ide o fyzickú osobu - je možné zohľadniť ústretový prístup a ľútosť, ospravedlnenie, a naopak popieranie a ľahostajnosť môže mieru utrpenia pozostalých ešte prehĺbiť,

g/ miera zavinenia škodcu a jeho majetkové pomery,

h/ proporcionálnosť spravodlivého zadosťučinenia,

vrátane porovnania s inými obdobnými prípadmi a so zohľadnením individuálnych okolností prípadu u každého zo žalobcov jednotlivo, pričom mal súd preukázať, že i z doplneného dokazovania je nesporné, že neočakávané úmrtie N. B. v dôsledku dopravnej nehody vo vzťahu k žalobcom spôsobilo vážny zásah do ich súkromného a rodinného života. N. B. bola mladou, zdravou, úspešnou ženou s veľkým umeleckým potenciálom a na prahu sľubnej kariéry a pred založením rodiny. Jej smrťou stratili žalobcovia sociálne, morálne a citové puto vytvorené medzi nimi a jej smrť mala a stále má dopad i na ich ekonomickú sféru. Došlo k neočakávanému a nenávratnému zničeniu rodinného života a následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané zadosťučinenie a zmiernenie tejto ujmy (k tomu súd dodáva, že samotný škodca nebol stranou v spore).

19.2 V tomto konkrétnom prípade nečakaným úmrtím došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv, pričom následok tohto zásahu je nezvratný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu ktorá má absolútny charakter. V prípade smrti dcéry, sestry, vnučky, nevlastnej dcéry a sestry ide o mimoriadny zásah do emocionálnej sféry žalobcov, ktorí spolu s nebohou tvorili plnohodnotnú rodinu, a to bez ohľadu na to, že všetci žalobcovia sú dospelí a nie všetci žili v spoločnej domácnosti. Nemohol ale posúdiť body f/ + g/, pretože škodca nebol žalovanou stranou.

20. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalovanej o tom, že v danom prípade je potrebné analogicky vychádzať i z ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci odkazujúc na zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý súčinnosťou od 01.01.2018 bol nahradený zákonom č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, pretože ide o dva samostatné a hmotnoprávne úplne odlišné nároky. K tomu poukázal na body 35 a 36 zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13.05.2024.

21. Taktiež nemožno súhlasiť s názorom žalovanej o tom, že uloženie ďalšej sankcie v podobe zvýšenej náhrady nemajetkovej ujmy by tak bolo aj porušením zásady ne bis in idem - ukladaním viacnásobných trestov za to isté konanie; určitá satisfakcia je naopak pozostalým poskytnutá už v priebehu trestného konania vedeného proti pôvodcovi zásahu. Toto tvrdenie neobstojí, pretože priznanie nemajetkovej ujmy nie je trestom voči škodcovi, je to samostatný občianskoprávny nárok aplikovaný v dôsledku trestnej činnosti škodcu. Ak by sa súd riadil týmto názorom, nebolo by vôbec možné v civilnom konaní priznať akýkoľvek nárok z titulu nemajetkovej ujmy. Toto tvrdenie neobstojí zvlášť za situácie, že v trestnom konaní nebola poškodeným (žalobcom) priznaná akákoľvek nemajetková ujma.

22. Žalovaná navrhla doplnenie dokazovania preverení majetkových pomerov škodcu. Vzhľadom na skutočnosť, že škodca nie je stranou v spore, súdu neprináleží vykonať takéto dokazovanie a šlo by o zásah do práv tretej osoby zo strany súdu. Preto súd tento návrh na doplnenie dokazovania zamietol.

23. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcov (okrem žalobcu 1/) zamietol.

24.1 O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a uviedol, že v danom prípade sa jedná o spor o ochranu osobnosti - náhradu nemajetkovej ujmy, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch nebola priznaná v požadovanej výške u všetkých žalobcov.

24.2 Poukazom na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 13.12.20217 sp. zn. 10Co/191/20217 konštatoval, že za základné sa v takomto spore považuje, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté (čo v danom prípade medzi stranami nebolo sporné). Výška ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Primárny je fakt, že škoda bola spôsobená, jej výška nasleduje. Žalobcu v takejto veci preto treba považovať

za plne procesne úspešného, keďže mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto procesného úspechu závisela výlučne od úvahy súdu. Nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy.

24.3 Dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 257 CSP súd nezistil.

25.1 Proti tomuto rozsudku vo výroku I., III. a IV. podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP a navrhla, aby odvolací súd predmetné rozhodnutie zmenil tak, že nároky žalobcov, o ktorých rozhodol súd v celom rozsahu zamietol a priznal žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

25.2 V odôvodnení odvolania žalovaná poukázala na uplatnený nárok zo strany žalobcov, na to ako súd rozhodol pôvodným rozsudkom zo dňa 07.02.2024, na čiastočné plnenie zo strany žalovanej a na konkrétne dôvody priznania nemajetkovej ujmy zo strany súdu žalobcom.

25.3 Čo sa týka žalobcov 1/, 2/, 3/ a 6/ žalovaná uviedla, že nepochybne došlo v dôsledku úmrtia alebohkej k neoprávnenému zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život, a preto nerozporuje základ ich uplatneného nároku. Namietala však opätovne priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považuje za neprimeranú a v rozpore s princípom proporcionality, pričom vo vzťahu ku každému zo žalobcov dôvodila, prečo túto výšku považuje za neprimeranú.

25.4 Vo vzťahu k žalobcovi 1/ žalovaná uviedla, že nebohá bola jednou z dvoch dcér žalobcu, a teda síce išlo o blízky príbuzenský vzťah, avšak z pohľadu intenzity vzájomného vzťahu sa v tomto konkrétnom prípade v zmysle ustálenej súdnej praxe nejedná o vzťah najintenzívnejší, ktorý sa predpokladá medzi manželmi, rodičmi a maloletými deťmi. Uvedené vyplýva aj z výpovedí žalobcov, z ktorých vyplynulo, že nebohá po rozvoze rodičov žila istý čas u svojej biologickej matky a až neskôr u otca. V čase smrti formálne žila v spoločnej domácnosti so žalobcom 1/, študovala odbor herectvo na Vysokej škole v Banskej Bystrici, celé prázdniny trávila u snúbenca, po svadbe chcela žiť v Chorvátsku, cestovala v súvislosti s hrou v divadle, z čoho nepochybne vyplýva záver, že prevažnú časť roka trávila mimo domácnosť žalobcu 1/, a teda, že ich vzájomný vzťah sa objektívne javí ako menej intenzívny v porovnaní s prípadom, ak by sa nebohá prevažnú časť roka zdržiavala v spoločnej domácnosti. Nebohá bola v čase smrti plnoletá a z vykonaného dokazovania nevyplývala existenčná a ani finančná závislosť žalobcu 1/ na nebohej. Žalobca preukázal, že v dôsledku úmrtia svojej dcéry sa liečil na psychiatrickej ambulancii u MUDr. Henriety Hollovej, avšak relevantným spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie, že sa tam stále lieči. Preto ním uvádzaná skutočnosť zostáva len v rovine tvrdenia. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie, že v dôsledku straty dcéry prestal podnikáť, resp. pozastavil svoju živnosť na jeden a pol roka, pričom táto skutočnosť nevyplýva ani z verejne dostupných registrov. Podľa jeho tvrdenia od januára 2024 opäť podniká a opätovne začal hrať na hudobný nástroj, aj keď len súkromne, čo možno považovať za pozitívny posun v jeho živote a prekonanie určitej akútnej fázy smútku zo straty dcéry. Napriek tomu, že smrťou mladšej dcéry sa pretrhli citové väzby a zanikol vzťah, ktorý by s najväčšou pravdepodobnosťou ďalej trval, neznamená to absenciu či absolútnu deštrukciu jeho rodinného života, keďže žalobca má svoju životnú partnerku, ďalšiu dcéru ako aj vnučku, a preto sa stále môže realizovať v roli partnera, otca ako aj starého otca, z čoho možno vyvodíť objektívny záver, že nedošlo k trvalému zničeniu všetkých rodinných väzieb a nie je ochudobnený o ďalší rodinný život.

25.5 K súdom priznanej výške plnenia pre žalobkyňu 2/ žalovaná uviedla, že platí, čo sa týka intenzity ich vzájomného vzťahu to, čo uvádzala v prípade vo vzťahu k žalobcovi 1/. Umocnené je to tým, že žalobkyňa 2/ žila so svojim partnerom v inom meste a z vykonaného dokazovania nevyplývala skutočnosť, že nebohá v posledných rokoch života žila v spoločnej domácnosti so žalobkyňou 2/ ani počas prázdnin, víkendov či skúškového obdobia. Rovnako z vykonaného dokazovania nevyplýval záver, že žalobkyňa bola existenčne či prípadne ekonomicky závislá na svojej plnoletej dcére. Pokiaľ žalobkyňa uviedla, že prežíva úzkosť, má problémy so spánkom a jej myseľ potrebuje odbornú pomoc, ktorú aj využíva, dané tvrdenia v konaní žiadnym zákonným spôsobom nepreukázala. Aj napriek smrti mladšej dcéry, keď sa pretrhli citové väzby a zanikol vzťah, ktorý by s najväčšou pravdepodobnosťou trval, neznamená to absenciu či absolútnu deštrukciu jej rodinného života, keďže žalobkyňa 2/ má životného partnera, ďalšiu dcéru, vnučku, a preto sa stále môže realizovať v roli partnerky, matky ako aj starej matky.

25.6 Vo vzťahu k plneniu pre žalobkyňu 3/ žalovaná uviedla, že nebohá bola jej mladšou sestrou, išlo teda o blízky vzťah príbuzenský, ktorý z pohľadu intenzity ich vzájomného vzťahu nepatrí v zmysle ustálenej súdnej praxe k tým najintenzívnejším. Podľa názoru žalovanej vzťah medzi žalobkyňou 3/ a nebohou možno charakterizovať ako bežný súrodenecký vzťah, v ktorom si súrodenci vzájomne pomáhajú, príležitostne spolu trávia čas, v prípade sú v kontakte na diaľku. V čase smrti nebohej žalobkyňa 3/ bola plnoletá, nebola existenčne ani ekonomicky závislá na svojej nebohej sestre, aj keď uviedla, že po

nehode musela navštevovať psychologickú poradňu, neskôr psychiatrickú ambulanciu. Žalovaná v tejto súvislosti uviedla, že nepopiera, že aj žalobkyňa prežívala úzkosť zo straty svojej sestry, avšak svoje tvrdenia o jej závažnejšej intenzite, t.j. potrebe vyhľadať psychologickú, resp. psychiatrického liečenia už relevantným spôsobom nepreukázala, a preto ňou uvádzané skutočnosti sú len v rovine tvrdenia. Pokiaľ uviedla, že v dôsledku zdravotných a psychických dôvodov, ktoré sa zhoršili najmä počas jej tehotenstva musela zostať doma, čím došlo k zhoršeniu jej finančnej situácie, žalobkyňa nepreukázala existenciu príčinnej súvislosti medzi psychickým utrpením v dôsledku straty sestry a zhoršením jej finančnej situácie, pričom žalovanej sa javí ako najviac pravdepodobná príčina jej rizikové tehotenstvo a s ním spojené popisované somatické bolesti. Žalobkyňa žije v partnerskom vzťahu, z ktorého sa jej narodila dcéra. Smrť jej sestry neznamená absenciu či absolútnu deštrukciu jej rodinného života, nakoľko stále sa môže realizovať v pozícii partnerky, matky, dcéry ako aj vnučky, z čoho možno objektívne vyvodiť záver, že úmrtím jej sestry nedošlo k trvalému zničeniu všetkých rodinných väzieb a nie je ochudobnená o ďalší rodinný život.

25.7 Vo vzťahu k súdom priznanej výške plnenia pre žalobkyňu 6/ žalovaná uviedla, že z predchádzajúcich príbuzenských vzťahov je tento najmenej intenzívny. Z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa 6/ nebývala s nebohrou v spoločnej domácnosti, stretávali sa príležitostne a nebola od nej ani finančne či existenčne závislá, býva u nej ďalší vnuk. K žalobkyňou deklarovanému psychickému utrpeniu žalovaná uviedla, že nebola nútená postúpiť psychologickú, prípadne psychiatrickú liečbu, a preto sa javí miera jej psychickej bolesti ako menej intenzívna. Žalobkyňa je starobná dôchodkyňa, v dôsledku smrti vnučky nedošlo ani k žiadnemu obmedzeniu v jej pracovnom živote. Pokiaľ ide o tvrdené obmedzenie jej spoločenského života, t.j. že z domu vychádza len na jej záhradu, mimo domu nechodí, žalovanej sa javí, že primárnym dôvodom daného obmedzenia je jednak jej vek a tiež zdravotný stav, čo sama potvrdila vo svojej výpovedi. Žalobkyňa je babkou siedmich vnúčat, a preto aj v tomto prípade možno konštatovať, že smrť nebohej vnučky neznamená absenciu či absolútnu deštrukciu jej rodinného života.

25.8 Žalovaná s poukazom na uvedené tvrdenia zastáva názor, že plnenie vo výške, v akom bolo vyplatené, je primeraným plnením nemajetkovej ujmy, a to vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ vo výške 17.000 €, žalobkyni 3/ vo výške 7.000 € a žalobkyni 6/ vo výške 5.000 €.

25.9 Pokiaľ ide o žalobcov 4/ a 5/ žalovaná namietala ich aktívnu vecnú legitímáciu. Súd ich aktívnu legitímáciu a dôvodnosť základu ich uplatňovaného nároku odôvodnil s poukazom na pojem blízka osoba v zmysle princípov Európskeho deliktneho práva (ďalej len PETL) ako aj návrhu spoločného referenčného rámca. Žalovaná uviedla, že princípy vychádzajúce z týchto listín predstavujú medzinárodné akty, ktoré však nie sú pre jednotlivé štáty a ich orgány súdnej moci právne záväzné. Môžu slúžiť len ako podklad pre možnú budúcu harmonizáciu Európskeho deliktneho práva, a preto mal súd pri posudzovaní pojmu blízka osoba vychádzať z ustanovení vnútroštátneho práva, a teda ustanovenia § 116 OZ. V zmysle tohto ustanovenia je blízkou osobou osoba v priamom rade - súrodenec a manžel, iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe blízke navzájom, iba ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Citované ustanovenie rozlišuje osoby, ktoré sú si navzájom blízke, príbuzní v priamom rade, súrodenci, manžel a osoby, ktoré sa za plnenia určitých podmienok považujú za blízke. V súdnej veci žalobcov 4/ a 5/ na to, aby ich bolo možné považovať za osoby blízke, musia podľa žalovanej byť kumulatívne splnené ďalšie z podmienky predpokladané § 116 OZ, teda musí ísť o osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom a zároveň musí ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovať ako vlastnú. Pod rodinným pomerom právna veda rozumie príbuzenský vzťah v nepriamom rade, napr. teta, strýko, sesternica. Obdobným pomerom sa rozumie, napr. vzťah medzi pestúnom a dieťaťom, poručníkom a dieťaťom, prípadne manželom a dieťaťom manžela, ktoré nie je aj jeho dieťaťom. Pokiaľ ide o druhú podmienku, a to dôvodné pociťovanie ujmy ako vlastnej právna veda ako aj súdna prax najvyšších súdnych autorít dospela k záveru, že podmienka pociťovania ujmy inej osoby ako ujmy vlastnej svedčí o istej kvalite a intenzite vzájomného vzťahu, ktorý tieto osoby medzi sebou majú. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok NS SR zo dňa 29.05.2024 sp.zn. 6Cdo/164/2022. S poukazom na uvedené má žalovaná za to, že v prípade žalobcov 4/ a 5/ sa nejedná o blízke osoby a ani osoby v pomere rodinnom a obdobnom, čím nie je naplnená kumulatívne predpokladaných podmienok vyplývajúcich z ust. § 116 OZ, a preto mal súd v tejto časti žalobu zamietnuť ako nedôvodnú. Žalovaná poukázala na to, že napriek 46. bodu zrušujúceho uznesenia, keď súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť určiť primeranú výšku náhrady nemajetkovej ujmy jednotlivým žalobcom so zohľadnením všetkých kritérií, ktoré odvolací súd špecifikoval, žalovaná zastáva názor, že súd si v tomto smere nesplnil úlohu stanovenú súdom vyššej inštancie, čím svoje rozhodnutie zaťažil ďalšou vadou, a to jeho nepreskúmateľnosťou.

25.10 Pokiaľ ide o súdom deklarovanú proporcionalitu súd poukázal na publikáciu JUDr. Marice Pirošikovej, PhD., rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/137/2017, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/95/2021 ako aj uznesenie vlády SR z júna 2024, ktorým vláda odškodnila obeť tragickej dopravnej nehody na železničnom priecestí v Nových Zámkoch poskytnutím príspevku pre každú obeť vo výške 50.000 €.

25.11 K rozhodnutiam ESLP, na ktoré súd poukázal žalovaná uviedla, že v daných konaniach sa prejednáva porušenie práv fyzických alebo právnických osôb zaručených dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd alebo jeho protokolmi zo strany štátu, t.j. ide o zodpovednosť za škodu zo strany štátu ako Vysokej zmluvnej strany dohovoru, pričom vzhľadom na jej charakter ide o verejnoprávnu konštrukciu odškodňovania, ktorú podľa názorov súdnej praxe nie je vhodné preberať do rýdzo súkromnoprávných vzťahov (rozhodnutie NS SR zo dňa 26.10.2023 sp.zn. 2Cdo/188/2021). Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/137/2017 žalovaná považuje za určitý exces v rozhodovaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vymykajúci sa iným obdobným prípadom z novej rozhodovacej praxe súdov, na ktorú poukázala žalovaná. Čo sa týka rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 9Co/95/2021, týmto rozhodnutím súd poskytol ochranu žalobkyni (sudkyňa) proti urážlivým nepravdivým tvrdeniam žalovaného, pričom výšku priznanej nemajetkovej ujmy súd posudzoval podľa odlišných kritérií ako je tomu v prejednávanej veci, a preto ich objektívne nie je možné porovnávať, resp. pripodobňovať. Čo sa týka uznesenia vlády SR, ktorým vláda odškodnila obeť tragickej dopravnej nehody jedná sa o plnenia zo strany štátu nenárokateľné, ktoré sú často aj politicky motivované, a preto súdom uvádzané schválené odškodnenie štátu vo vzťahu k pozostalým nie je spôsobilým komparátorom odškodňovania následkov zásahov súkromnoprávných vzťahoch, pri ktorých je primárne relevantná ustálená rozhodovacia prax súdov. Priznaná výška relutárnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Žalovaná sa preto nestotožnila so záverom súdu, ktorý priznanú výšku považoval za primeranú a nevyhodnotil ju ako prostriedok bezdôvodného obohatenia žalobcov.

25.12 Pokiaľ ide o argument súdu ohľadom viazanosti rozhodnutiami súdov v zmysle § 193 CSP žalovaná považuje predmetnú argumentáciu súdu bez právnej relevancie a opätovne zdôrazňuje, že nie je pôvodcom zásahu do osobnostných práv žalobcov, a preto pri výške nemajetkovej ujmy nie je možné posudzovať jej majetkové pomery ako poisťovateľa povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. S poukazom na uvedené je pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch potrebné posudzovať majetkové pomery výlučne na strane pôvodcu zásahu do osobnostných práv, pre ktorého je podľa názoru žalovanej celkovo priznaná výška likvidačná.

25.13 Argumentácii súdu, že žalovaná nerozporovala výpovede strán žalovaná uviedla, že ťažiskom dokazovania bola samotná kvalita vzťahov medzi primárnou obeťou a sekundárnymi obeťami, o ktorých žalovaná nemá žiadnu vedomosť, tak ani nemohla účinne popierať skutkové tvrdenia protistrany, nakoľko objektívne nedisponuje žiadnymi dôkazmi, ktorými by mohla následne preukázať popretie tvrdení protistrany a zároveň nemá ani možnosť ich si ich obstaráť. Z uvedeného dôvodu nenavrhol v tomto smere vykonať žiadne dokazovanie.

25.14 Záverom sa žalovaná vyjadrila aj k priznanému nároku na náhradu trov konania, kde uviedla, že nerozporuje vyslovený záver, že žalobcovia majú vzhľadom na predmet konania, v ktorom výška plnenia závisela výlučne od úvahy súdu nárok na plnú náhradu trov konania voči žalovanej. Z opatrnosti však namietala, že súd v odôvodnení uviedol, že nárok na plnú náhradu trov konania sa priznáva iba z prisúdenej sumy. Žalovaná poznamenala, že v zmysle § 10 ods. 8 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy je tarifná hodnota veci, z ktorej sa následne vychádza pri výpočte výšky trov konania vo výške 2.000 €, resp. 5.000 € pre úkony právnej služby urobené po 31.12.2023 a nie výška prisúdenej sumy ako to nesprávne uvádza súd prvej inštancie.

26. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedli, že žalovaná podniká v oblasti poisťovníctva, uzavrela zmluvu o povinnom zmluvnom poistení motorových vozidiel s majiteľom vozidla, ktorým bola nebohá N. zrazená na prechode pre chodcov. Touto zmluvou sa zaviazala poskytnúť poškodeným náhradu škody spôsobenú prevádzkou poisteného vozidla, pri ktorej dôjde k poškodeniu zdravia alebo usmrteniu do limitu poistného plnenia uvedeného v poistnej zmluve. Keďže žalobu podali voči žalovanej, pričom doteraz táto nenamietala svoju pasívnu legitimitáciu, nie je najmenší dôvod, aby súd posudzoval majetkové pomery jej poisteného. Pokiaľ žalovaná spochybnila aktívnu legitimitáciu partnerky otca zosnulej a jej syna argumentujúc, že nie sú blízkymi osobami v zmysle Občianskeho zákonníka poukázali na to, že slovenský právny poriadok okrem toho pozná aj pojem spoločná domácnosť, ktorá

sa definuje ako miesto, kde osoby spolu trvalo žijú a hospodária. Môže ísť o rodinu, ale aj o iné formy spolužitia. Vzťah medzi blízkymi osobami a osobami v spoločnej domácnosti môžu mať rôzne právne dôsledky, napr. dedičské právo, blízke osoby majú prednostné postavenie pri dedení alebo náhrade škody, v prípade sa zohľadňuje, či škodu utrpela blízka osoba. Je nepochybné, že partnerka žalobcu 1/ a jej syn tvorili s nebohú spoločnú domácnosť, boli si blízke osoby. Samá skutočnosť, že nebohá žila na internáte v meste, kde študovala, nemôže byť dôvodom na neexistenciu deklarovaných vzťahov, tak ako boli prezentované počas konania na súde prvej inštancie. Nesúhlasili s argumentáciou žalovanej, že súd nesprávne aplikoval princípy Európskeho deliktneho práva, a to, že sa žalovaná odvoláva iba na všeobecné tvrdenia bez poukázania na konkrétne rozpory, na základe ktorých by bolo možné tvrdiť, že použitie rozhodnutí zo strany súdu bolo nesprávne. Žalovaná spochybnila použitie uznesenia vlády SR. Tento postup žalovanej podľa žalobcov je nesprávny, lebo každé rozhodnutie aj mimosúdneho konania o odškodnení obetí dopravnej nehody je merítkom posudzovania veľkosti náhrady nemajetkovej ujmy. Odvoláciu námietku žalovanej týkajúcu sa priznania trov konania iba z prisúdenej sumy považovali za nedôvodnú. Trvajú na podanej žalobe a navrhli odvolaciemu súdu nevyhovieť podanému odvolaniu a potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie a priznať im trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

27. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na argumentácii uvedenej v odvolaní a rovnako aj žalobcovia v odvolacej duplike zotrvali na svojej argumentácii. Odvolacia duplika žalobcov bola žalovanej doručená dňa 10.06.2025. Ďalšie vyjadrenia v spore doručené neboli.

28. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/, h// CSP) a tiež viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné len čo do výšky relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy a vo zvyšku je nedôvodné.

29. Rozsudok vo výroku II., ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, nebol odvolaním žalobcov napadnutý, nadobudol právoplatnosť, a preto nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

30. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, avšak zo zisteného skutkového stavu vyvodil nesprávny právny záver, pokiaľ za primeranú považoval náhradu nemajetkovej ujmy pre žalobcu 1/ vo výške 23.000 €, žalobkyňu 2/ vo výške 18.000 €, žalobkyňu 3/ vo výške 23.000 €, žalobkyňu 4/ vo výške 10.000 €, žalobcu 5/ vo výške 5.000 € a žalobkyňu 6/ vo výške 20.000 €.

31. Odvolací súd sa stotožnil so správnymi skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok vo výroku I. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 8.000 €, žalobkyňi 3/ sumu 3.000 €, žalobkyňi 4/ sumu 5.000 €, žalobcovi 5/ sumu 2.000 € preto ako vecne správny potvrdil a pretože dospel k odlišnému právnemu posúdeniu primeranosti výšky uplatneného nároku na relutárnu náhradu nemajetkovej ujmy, v prevyšujúcom vyhovujúcom rozsahu výrok o jej výške postupom podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky ani na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie a žalobu žalobcov nad uvedený rozsah zamietol.

32. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 17. júna 2025 o 8.50 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 207, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 10.06.2025 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

33. Žalovaná namietala odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP, t. j., súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (b/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/), rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právného posúdenia veci (h/).

34. Odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP.

35. Podľa názoru odvolacieho súdu, aj so zohľadnením individuálnych okolností prejednávanej veci je priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody vo vyššie uvedenej výške nesúladne s aktuálnou rozhodovacou praxou súdov SR v obdobných prípadoch.

36. Predmetom konania je nárok žalobcov na náhradu vo výške 40.000 € z titulu nemajetkovej ujmy za zásah do práv na ochranu osobnosti spočívajúci v zásadnom a trvalom obmedzení ich súkromného a rodinného života, ku ktorému došlo neočakávaným, šokujúcim a náhlým úmrtím nebohej N. B. (dcéry, sestry, vnučky, nevlastnej dcéry a nevlastnej sestry).

37. Súd prvej inštancie (prvým) rozsudkom zo dňa 07. februára 2024 č.k. 1C/47/2023-103 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 07. februára 2024 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu takto: žalobcovi 1/ sumu 40.000 €, žalobkyni 2/ sumu 35.000 €, žalobkyni 3/ sumu 30.000 €, žalobkyni 4/ sumu 10.000 €, žalobcovi 5/ sumu 5.000 € a žalobkyni 6/ sumu 25.000 €, to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a žalobcom priznal náhradu trov konania v pomere 20,84 %. (výrok II.), o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia (výrok III.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok IV.). Predmetom konania po vrátení veci odvolacím súdom zostal nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy nasledovne: žalobca 1/ suma 23.000 €, žalobkyňa 2/ suma 23.000 €, žalobkyňa 3/ suma 33.000 €, žalobkyňa 4/ suma 40.000 €, žalobca 5/ suma 40.000 € a žalobkyňa 6/ suma 35.000 €.

38. Súd prvej inštancie (druhým) rozsudkom, ktorý je predmetom odvolacieho prieskumu, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu takto: žalobcovi 1/ sumu 23.000 €, žalobkyni 2/ sumu 18.000 €, žalobkyni 3/ sumu 23.000 €, žalobkyni 4/ sumu 10.000 €, žalobcovi 5/ sumu 5.000 € a žalobkyni 6/ sumu 20.000 €, to všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.).

39. Podstatou odvolacích námietok žalovanej bola námietka nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne 4/ (priateľka otca poškodenej) a žalobcu 5/ (syn žalobkyne 4/) a neprimeraná výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

40. Aktívna legitímácia žalobcov 1/, 2/, 3/, 6/ sporná nebola a nebola sporná ani pasívna legitímácia žalovanej.

41.1 Žalobkyňa 4/ je partnerkou otca poškodenej (žalobca 1/), v partnerskom vzťahu so žalobcom 1/ je 10 rokov, má 2 deti z predošlého manželstva, ktoré zo začiatku žili s ňou. Začali sa zblížovať cez N. a I., tak so žalobcom 1/ kúpili dom na C., to bolo pred 8 rokmi, pričom v spoločnej domácnosti žili až do smrti poškodenej.

41.2 Žalobca 5/ poškodenú poznal odmala, keďže sa jeho mamka a A. poznajú už veľa rokov. Strávili spolu čas aj na rôznych výletoch. Chodil na rovnakú školu, čiže I. aj N. vídal pravidelne. Poznali sa, vzťah mali dobrý, ale ešte neboli nevlastní súrodenci. Keď sa ich rodičia dali dokopy, tak sa začali vídať pravidelne. Bývali spolu pod jednou strechou.

42. Súd prvej inštancie konštatoval, že okruh blízkych osôb, ktorým môže vzniknúť v zmysle § 13 ods. 2 OZ nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zákonom striktne vymedzený, pričom s poukazom na PETL a Návrh Spoločného referenčného rámca dospel k záveru, že pojem blízka osoba je potrebné chápať v súlade so skutočnými životnými vzťahmi medzi primárne a sekundárne poškodenou osobou.

43. Žalovaná namietala uvedený záver a poukázala na to, že osoby blízke je potrebné vyvodit' z ust. § 116 OZ.

44. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie a má za to, že blízkosť vzťahu medzi primárnou a sekundárnou obeťou je nevyhnutné posúdiť vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na reálne skutkové okolnosti vzájomného spolužitia.

45. Otázkou vzniku zodpovednostného vzťahu následkom úmrtia blízkej osoby pri dopravnej nehode, zásahom do osobnostných práv pozostalých a z toho vyplývajúcimi nárokmi poškodených sa dovolací

súd už v minulosti zaoberal a to v rozhodnutí zo dňa 17. februára 2011 sp.zn. 5Cdo/265/2009, v ktorom vyslovil právny záver, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. V odôvodnení uviedol, že ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno naplňať jeho citové potreby, t. j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma.

46. Zo záverov tohto rozhodnutia vychádzalo aj ďalšie rozhodnutie dovolacieho súdu z 26. septembra 2013 sp. zn. 3Cdo/228/2012, publikované aj ako judikát R 128/2014. V odôvodnení tohto rozhodnutia dovolací súd okrem iného uviedol, že účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté.

47. Intenzitu vzťahu medzi primárne a sekundárne poškodeným, ktorá by zakladala kompenzovateľný zásah do práva na ochranu osobnosti vymedzuje aj právna teória (N. F., Súkromné právo 1/2022, Čo vlastne kompenzuje náhrada nemajetkovej ujmy pozostalým blízkych osôb?) a to ako vzťah takej vzájomnej blízkosti a intenzity, kedy by nestrannému pozorovateľovi muselo byť zrejmé, že ide o vzťah úzkej dôvery a vzájomného zdieľania života. Predovšetkým pôjde o vzťahy v rámci kmeňovej rodiny v zdieľanej domácnosti. Každý vzťah medzi osobami by sa však vždy mal posudzovať predovšetkým materiálne, s pripustením nižšieho štandardu vo formálne blízkych vzťahoch a naopak intenzívnej väzby osôb mimo sféry typicky blízkych osôb, ak je ich vzájomné postavenie v živote druhého človeka porovnateľné napríklad s postavením blízkeho rodinného príslušníka alebo životného partnera. (...)Materiálne posúdenie každého prípadu vzťahu však musí dostať prednosť pred posudzovaním podľa formalistických kritérií, ako napríklad spolužitie v spoločnej domácnosti. Nie je vylúčené, aby sa aj osoba "zvonku" radila medzi najbližšie osoby a tvorila tak vzťah spadajúci do súkromia iného. Musí však ísť o osobu, ktorej postavenie v živote iného je porovnateľné s postavením blízkeho rodinného príslušníka alebo životného partnera. Pri osobách mimo vzťahu manželského a rodičovského je potrebné intenzitu ich blízkosti a zásahu do ich osobnostných práv preukázať (zohľadňuje sa napr. život v spoločnej domácnosti, miera kontaktu). Nie pocity bolesti a smútku, ale strádanie a pretrhnutie rodinných a podobných medziľudských väzieb podieľajúcich sa na rozvíjaní a realizácii osobnosti sa kompenzujú finančnou satisfakciou; emocionálne prežívanie, citová bolesť a smútok sú iba prejavmi tohto zásahu a ako také nie sú kompenzovateľné, kým nie je preukázaný zásah do osobnostného práva.

48. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, posúdenie aktívnej legitímácie žalobkyne 4/ a žalobcu 5/ iba výslovne vychádzajúc z ust. § 116 OZ, by bolo podľa názoru odvolacieho súdu veľmi reštriktívne a predstavovalo by striktno zužujúci výklad na kategorizáciu fyzickej osoby, ako sekundárnej obeť, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté.

49. V spore bolo totiž preukázané, že žalobkyňa 4/ so svojim synom – žalobcom 5/ žili v spoločnej domácnosti s poškodenou približne 8 rokov pred dopravou nehodou. Učili sa spolu žiť, zdieľali spolu svoje radosti aj starosti, pričom ich vzájomné vzťahy boli ešte viac stmelené v období Covid-u. Žalobkyňa 4/ ako partnerka otca nebohej viedla spoločnú domácnosť, vytvárala citové puto medzi členmi domácnosti, a žalobca 5/ ako nevlastný brat sa s nebohrou často rozprával, bývali spolu pod jednou strechou, čím sa aj medzi nimi vytvoril pevný vzťah porovnateľný so vzťahom súrodeneckým.

50. Odvolací súd zastáva názor, že pri posúdení blízkosti členov obdobného pomeru nemožno iba striktno vychádzať zo vzťahu napr. pestún a dieťa, poručník a dieťa, prípadne manžel a dieťa druhého manžela, ako žalovaná argumentovala v odvolaní, nakoľko aj v spoločnosti a spoločenských vzťahoch dochádza k vývoju a spoločnosť v súčasnom období nepozná iba výslovne takéto formy, ale akceptuje aj iné formy spolužitia, napríklad vzťah druh - družka aj s deťmi druhu, pri ktorých vzniká obdobný pomer ako medzi manželom a dieťaťom druhého manžela, resp. medzi súrodencami, ako je aj v prejednávanej veci.

51. Správne teda postupoval súd prvej inštancie ak skúmal, či smrťou poškodenej došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 4/, 5/ a správne dospel k záveru, že je daná ich aktívna legitímácia v spore.

52. K odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa výšky nemajetkovej ujmy a jej neprimeranosti odvolací súd uvádza nasledovné:

53. Pri ustálení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zrušujúcom uznesení správne poukázal na kritériá, z ktorých musí pri rozhodovaní vychádzať (závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo). Správne výsluchom žalobcov zisťoval intenzitu ich vzťahu s nebohrou, posudzoval aj vek nebohej, v odôvodnení rozsudku následne dostatočne vysvetlil, ako vyhodnotil všetky tieto kritériá v konkrétnom prípade jednotlivých žalobcov. Vysvetlil svoje úvahy o kvalite vzájomného vzťahu s nebohrou, vo vzťahu k hmotnej závislosti jednotlivých žalobcov na zomrelej a taktiež aj úvahy, ako bol zohľadnený vek neb. N. B. a tiež vek žalobcov v čase zásahu do ich práva na ochranu osobnosti. Rovnako vysvetlil svoju úvahu v tom smere, ako boli obmedzené bežné aktivity pozostalých v pracovnom, súkromnom či spoločenskom živote, ako aj celková závažnosť straty.

54. Súd prvej inštancie vychádzal z kritérií pre určenie výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy za nezvratný zásah do najbližších rodinných väzieb, vychádzajúc z doterajšej rozhodovacej činnosti súdov, ktoré sú nasledovné:

a/ intenzita a kvalita vzájomného vzťahu, kedy súd skúma stupeň blízkosti pozostalých a zomrelého, pričom najintenzívnejší zásah je konštatovaný u manžela, maloletého dieťa a rodiča maloletého dieťaťa,
b/ vek zomrelého a pozostalých - nečakanosť úmrtia - vek a zdravotný stav primárne poškodeného sa zohľadňuje pri posúdení toho, ako prekvapivé a útrpné mohlo byť náhle úmrtie pre blízke osoby, pričom iná miera bude pri mladej zdravej osobe, ako pri seniorovi so zdravotnými ťažkosťami; vek pozostalých sa v nadväznosti na kritérium intenzity vzájomného vzťahu môže premietnuť do posúdenia, či bol primárne poškodený pre sekundárne poškodeného ústrednou osobou citového a rodinného života, či sa tento vzťah už mal možnosť kreovať a kultivovať (pri maloletých nízkeho veku ide skôr o stratu šance tento vzťah rozvíjať), prípadne, či pozostalí sú už osobami dospelými s vlastnou rodinou, pri ktorých možno prezumovať, že ich tragická smrť zasiahne menej intenzívne, avšak tiež nemusí ísť o pravidlo,
c/ existenčná a ekonomická závislosť na zomrelom - faktor hmotnej závislosti sa neobmedzuje iba na výživu a ekonomické zabezpečenie pozostalého,
d/ miera psychickej bolesti pozostalých, obmedzenie bežných aktivít pozostalých v pracovnom, súkromnom i spoločenskom živote a celková závažnosť straty,
e/ miera zavinenia zomrelého,
f/ poskytnutá satisfakcia v inej forme, v postojí škodcu, dopad udalosti na jeho duševnú sféru, pokiaľ ide o fyzickú osobu - je možné zohľadniť ústretový prístup a ľútosť, ospravedlnenie, a naopak popieranie a ľahostajnosť môže mieru utrpenia pozostalých ešte prehliť,
g/ miera zavinenia škodcu a jeho majetkové pomery,
h/ proporcionálnosť spravodlivého zadosťučinenia.

55. Vychádzajúc z vyššie uvedených kritérií súd prvej inštancie správne zistil neoprávnený zásah do osobnostnej sféry žalobcov, konkrétne do ich práva na súkromie a rodinný život, ktorý dosiahol takú intenzitu, že bolo dôvodné priznanie relutárnej náhrady. Skutočnosť, že smrť blízkej osoby pozostalého príbuzného v dôsledku prevádzky motorového vozidla, ktorá nebola zavinená touto blízkou osobou, ani pozostalým príbuzným, za podmienok obdobných prejednávanej veci, predstavuje neoprávnený zásah do práva fyzickej osoby na súkromný a rodinný život, bola totiž opakovane vyslovená v rámci ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 1Cdo/77/2009 z 27. októbra 2010, sp. zn. 5Cdo/265/2009 zo 17. februára 2011, sp. zn. 2Cdo/194/2011 z 27. novembra 2012).

56. Pri úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy, zohľadniac kritériá vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, a to závažnosť nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo, však odvolací súd dospel na rozdiel od súdu prvej inštancie k záveru, že za primerané odškodnenie treba považovať nemajetkovú ujmu vo vzťahu k žalobcovi 1/ v celkovej výške 25.000 €, žalobkyni 2/ vo výške 17.000 €, žalobkyni 3/ vo výške 10.000 €, žalobkyni 4/ vo výške 5.000 €, žalobcovi 5/ vo výške 2.000 € a žalobkyni 6/ vo výške 5.000 €.

57. Pri svojej úvahe o ustálení adekvátnej náhrady za zásah do osobnostných práv žalobcov, odvolací súd vychádzal zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ktorý považoval za zistený v potrebnom rozsahu a správny. Primárne poškodená zomrela vo veku 22 rokov v dôsledku tragickej dopravnej nehody, ktorú sama nespôsobila, nakoľko vinníkom bol vodič C. G., ktorý bol za uvedený skutok v trestnom konaní uznaný vinným a bol právoplatne odsúdený; túto okolnosť možno pritom považovať za určitú formu satisfakcie.

58.1 Odvolací súd prihliadal na skutočnosť, že žalobca 1/ a žalobkyňa 2/ stratili dcéru vo veku, kedy sú medzi rodičmi a deťmi vytvorené silné citové väzby, pričom tento vzťah bol umocnený tým, že zomrelá dcéra žila so žalobcom 1/ v spoločnej domácnosti, pričom však s matkou – žalobkyňou 2/ bola v častom osobnom či telefonickom kontakte, resp. v kontakte prostredníctvom videohovorov. Uvedení žalobcovia neboli na dcéru finančne závislí, ani inak odkázaní, boli plne sebestační. I keď obaja žalobcovia po rozvoze manželstva žili v samostatných domácnostiach, udržiavali s nebohrou intenzívny kontakt, a obaja nebohrou podporovali v rozvíjaní jej talentu (v umeleckej kariére) a v štúdiu či mimoštudijných aktivitách. Intenzita ich vzťahu však bola primeraná veku zomrelej a žalobcov, nebola ničím zvláštna, ani výnimočná z hľadiska obsahu a spôsobu (intenzita trávenia spoločného času, záľuby, dovolenky, a pod.). Úmrtie poškodenej bolo pre nich prekvapivé a pre žalobcu 1/ o to útrpnejšie, že sa tragédia odohrala v blízkosti ich rodinného domu.

58.2 Vzhľadom však na skutočnosť, že nebohrou žila už svoj samostatný život, po ukončení štúdia sa plánovala vydať a založiť si vlastnú rodinu, nebola pre žalobcov ústrednou osobou citového a rodinného života, aj keď tento sa medzi nimi mohol naďalej rozvíjať. Nakoľko obaja žalobcovia žijú v nových partnerských vzťahoch, a majú ešte ďalšiu dcéru a vnučku, môžu sa naďalej realizovať v roli partnera, otca/matky či starého otca/starej matky, z čoho možno vyvodiť objektívny záver, že nedošlo k absolútnej deštrukcii všetkých rodinných väzieb a strate rozvoja ďalšieho rodinného života.

58.3 Aj napriek tej skutočnosti, že žalobca 1/ nepreukázal, že aj v súčasnosti sa lieči u psychiatra, čo namietala žalovaná, keďže predložil poslednú lekársku správu z 04.05.2023, táto skutočnosť nie je dôvodom nepriznania náhrady, keďže je zrejmé, že úmrtím dcéry nepochybne došlo k zásahu do jeho práva na súkromný a rodinný život, čo sa odrazilo na jeho duševnom zdraví, bez ohľadu na to, či liečba ešte stále trvá.

58.4 Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobca 1/ nepreukázal, že v dôsledku straty dcéry prestal podnikat' resp. pozastavil svoju živnosť, odvolací súd uvádza, že iba samotná táto okolnosť nebola dôvodom priznania náhrady súdom prvej inštancie, keďže súd vychádzal z celého komplexu následkov posúdených vo vzájomných súvislostiach.

58.5 Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobkyňa 2/ nepreukázala, že v dôsledku smrti dcéry potrebovala odbornú pomoc, odvolací súd uvádza, že síce táto skutočnosť preukázaná nebola, avšak súd prvej inštancie svoje rozhodnutie nezaložil na tej skutočnosti, že na strane žalobkyne došlo k takej ujme na psychickom zdraví, ktoré muselo byť riešené formou psychiatrickej či psychologickej liečby.

59.1 Vo vzťahu k žalobkyňi 3/ - sestre odvolací súd prihliadal na skutočnosť, že so sestrou mala žalobkyňa blízky vzťah, a mali spoločné plány do budúcnosti, keďže chceli spolu vytvoriť knihu. Bývali v spoločnej domácnosti u otca (žalobca 1/) a žalobkyňa 3/ nebola na nebohej finančne závislá.

59.2 Vzhľadom však na skutočnosť, že vzťah medzi sestrami nepatrí z hľadiska intenzity ich vzájomného vzťahu k tým najintenzívnejším, žalobkyňa mala (má) partnera a dieťa, a nebohrou po ukončení štúdia sa plánovala vydať a založiť si vlastnú rodinu, nebola pre žalobkyňu 3/ ústrednou osobou citového a rodinného života, aj keď tento sa medzi nimi mohol naďalej rozvíjať a mohli si spoločne plniť sny. Žalobkyňa 3/ sa môže naďalej realizovať v partnerskom vzťahu, v roli matky, ako aj dcéry vo vzťahu k žalobcovi 1/ a žalobkyňi 2/, z čoho možno vyvodiť objektívny záver, že nedošlo k absolútnej deštrukcii všetkých rodinných väzieb a strate rozvoja ďalšieho rodinného života.

59.3 Pokiaľ žalovaná namietala, že žalobkyňa 3/ nepreukázala potrebu psychiatrického ani psychologického liečenia a zhoršenie finančnej situácie, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie nezaložil nárok žalobkyne výslovne iba na týchto následkoch, ale vychádzal z celého komplexu následkov posúdených vo vzájomných súvislostiach.

60.1 Vo vzťahu k žalobkyňi 6/ - starej matke odvolací súd prihliadal na skutočnosť, že s nebohrou mala blízky vzťah, zúčastňovala sa vnučkiných vystúpení, okrem návštev si aj spoločne telefonovali.

60.2 Vzhľadom však na skutočnosť, že vzťah medzi starou matkou a vnučkou nepatrí z hľadiska intenzity ich vzájomného vzťahu k tým najintenzívnejším, žalobkyňa 6/ žije v samostatnej domácnosti s ďalším vnukom, a nebohrou po ukončení štúdia sa plánovala vydať a založiť si vlastnú rodinu, nebola pre

žalobkyňu 6/ ústrednou osobou citového a rodinného života, aj keď tento sa medzi nimi mohol naďalej rozvíjať. Žalobkyňa 6/ sa môže naďalej realizovať v roli starej matky, z čoho možno vyvodíť objektívny záver, že nedošlo k absolútnej deštrukcii všetkých rodinných väzieb a strate rozvoja ďalšieho rodinného života.

61.1 Vo vzťahu k žalobkyni 4/ - partnerke žalobcu 1/ (nevlastnej matke) odvolací súd prihliadal na skutočnosť, že žalobkyňa 4/ s nebohú žili v spoločnej domácnosti cca 8 rokov, pričom nebohú poznala od mala, viedla domácnosť a starala sa o potreby členov domácnosti, a dohliadala na všetkých, blízky vzťah nevlastnej matky k nevlastnej dcére sa prehĺbil počas obdobia Covidu. Napriek tomu, že žalobkyňa 4/ nebola manželkou žalobcu 1/, a so žalobcom 1/ žijú iba v partnerskom zväzku, vzťah medzi nevlastnou matkou a nebohú bol intenzívny a vzájomne blízky. Žalobkyňa 4/ nebola na nebohej finančne závislá.

61.2 Vzhľadom však na skutočnosť, že nebohá žila už svoj samostatný život, po ukončení štúdia sa plánovala vydať a založiť si vlastnú rodinu, nebola pre žalobkyňu 4/ ústrednou osobou citového a rodinného života, aj keď tento sa medzi nimi mohol naďalej rozvíjať. Nakoľko žalobkyňa žije v partnerskom vzťahu so žalobcom 1/, má vlastné deti a vnúčatá, môže sa naďalej realizovať v roli partnerky, matky či starej matky, z čoho možno vyvodíť objektívny záver, že nedošlo k absolútnej deštrukcii všetkých rodinných väzieb a strate rozvoja ďalšieho rodinného života.

62.1 Vo vzťahu k žalobcovi 5/ - nevlastnému bratovi odvolací súd prihliadal na skutočnosť, že sa s nebohú poznali dlho, a keď sa ich rodičia dali dokopy, bývali spolu v spoločnej domácnosti. Veľa času ako rodina spoločne trávili počas Covidu a po jeho ukončení sa odsťahoval k svojej priateľke s ktorou má dcéru. Tá sa narodila v deň smrti nebohej, preto tento deň (dátum) v ňom vyvoláva dilemu a zmiešané pocity.

62.2 Vzhľadom však na skutočnosť, že obaja v čase nehody žili svoj samostatný život, žalobca 5/ si založil vlastnú rodinu, nebohá po ukončení štúdia sa plánovala vydať a založiť si vlastnú rodinu, nebola pre žalobcu 5/ ústrednou osobou citového a rodinného života, aj keď tento sa medzi nimi mohol naďalej rozvíjať. Nakoľko žalobca žije v partnerskom vzťahu, má vlastné dieťa, môže sa naďalej realizovať v roli partnera a otca, z čoho možno vyvodíť objektívny záver, že nedošlo k absolútnej deštrukcii všetkých rodinných väzieb a strate rozvoja ďalšieho rodinného života.

63. Je nepochybné, že nečakaným a šokujúcim úmrtím dcéry, sestry a vnučky došlo k závažnému zásahu do osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život) žalobcov, pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Žalobcovia ako rodina stratili svojho člena a každého zasiahla uvedená skutočnosť hlboko. V dôsledku smrti nebohej spôsobenej prevádzkou vozidla škodcu došlo v danom prípade k náhlemu a násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich predovšetkým z intenzity ich vzťahu so zomrelou. Nebohá bola mladým človekom, ktorý mal život pred sebou, s plánmi do budúcnosti, ktorá by žalobcom v živote prinášala radosť a v neskoršom čase pomoc. Teda okrem psychickej bolesti, sú žalobcovia zasiahnutí stratou osoby, ktorá by bola ich oporou.

64. Súd, i keď chápe a plne akceptuje, že so stratou dcéry, sestry a vnučky je takmer nemožné sa vyrovnáť a žiadna forma zadosťučinenia nie je dostatočná a nenahradí stratu blízkej osoby, treba zohľadniť i skutočnosť, že žalobcovia 1/ a 4/ zostali spolu žiť v spoločnej domácnosti, žalobkyne 2/ a 3/ žijú vo svojom partnerskom vzťahu, žalobkyňa 6/ žije samostatne naďalej a žalobca 5/ žije vo svojom partnerskom vzťahu, teda všetci žijú a fungujú v podstate „normálnym“ životom a majú možnosť podieľať sa na rozvoji nových rodinných väzieb, pretože smrťou nebohej nedošlo k trvalému zničeniu všetkých rodinných väzieb rôzneho druhu (vzťah rodičovský, partnerský).

65. Odvolací súd prihliadal aj na to, že škodca vo vzťahu k pozostalým nevyjadril ústretovosť ani ľútosť nad celou situáciou.

66. Všetky uvedené skutkové okolnosti odvolací súd zhodnotil, a to i vo vzťahu k všeobecne zdieľaným predstavám o spravodlivosti tak, aby priznaná relutárna náhrada bola porovnateľná so sumami priznanými v iných, skutkovo obdobných veciach, na ktoré odvolací súd poukazuje nižšie z vlastnej rozhodovacej praxe (bod 69.), rozhodovacej praxe iných senátov tohto odvolacieho súdu (bod 70.) ako aj rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (bod 71.). Dôležité je zohľadniť aj proporčnosť náhrady, ktorá by mala zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave o spravodlivosti. Táto sa priebežne formuje aj na základe rozhodovacej činnosti súdov v skutkovo obdobných prípadoch, ako aj v prípadoch poskytujúcich náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostného práva iného charakteru. Úlohou

súdu je zohľadniť judikatórne intervaly, v ktorých sa náhrada nemajetkovej ujmy v jednotlivých prípadoch poskytuje a v týchto intervaloch rozhodnúť, a to po zohľadnení demonštratívne uvedených kritérií a osobitostí každého prípadu v záujme právnej istoty, predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a zároveň individualizácie každého prípadu.

67. Najvyšší súd SR vo svojej rozhodovacej činnosti vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravnej nehody kladie dôraz pri určení výšky tejto náhrady na posúdenie individuálnych skutkových okolností v každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Každé rozhodnutie o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy je založené na riešení individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady.

68. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy a okruhu osôb, ktorým je táto náhrada priznaná, postupujú sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach. V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy a okruhu osôb, ktorým je táto náhrada priznaná, zovšeobecnenie neprichádza do úvahy, keď rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvalifikovať a vyčíslieť a rovnako tak ani okruh osôb, ktorý je limitovaný len tým, že musí ísť o osoby blízke (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/270/2021 zo dňa 28.02.2022). Kritériá pre určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy uvádza Najvyšší súd SR napr. v uznesení sp.zn. 7Cdo/215/2020 zo dňa 31.01.2022, a tými sú kvalita vzájomného vzťahu, závislosť pozostalých na usmrtenej osobe, miera ich psychickej bolesti, obmedzenie bežných aktivít pozostalých v pracovnom, súkromnom i spoločenskom živote, celková závažnosť straty a v neposlednom rade aj proporcionálnosť spravodlivého zadostučinenia.

69. Pokiaľ ide o rozhodovanie v obdobných veciach Krajského súdu v Košiciach, vec prejednávajúci senát rozhodoval, napr.:

- vo veci sp.zn. 6Co/883/2014 dňa 19.01.2016, kedy dospelému dieťaťu pozostalej bola priznaná suma náhrady vo výške 25.000 € a rodičom a bratovi zomrelej po 17.000 €, pozostalá mala v čase nehody 54 rokov;
- rozsudkom sp.zn. 6Co/148/2018 zo dňa 04.12.2018 senát prejednávajúci vec potvrdil rozsudok Okresného súdu Rožňava, ktorým priznal manželke nebohého náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 € a dospelým deťom po 5.000 €, dovolanie proti tomuto rozsudku bolo odmietnuté rozhodnutím sp.zn. 3Cdo/174/2019, nebohý mal v čase nehody 48 rokov;
- rozsudkom sp.zn. 6Co/118/2022 zo dňa 13.12.2022 senát prejednávajúci vec potvrdil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy rodičom nebohej plnoletej dcéry po 25.000 €, pričom v tomto konaní súd prvej inštancie prihliadol aj na náhradu priznávanú obetiam trestných činov v zmysle § 274/2017 Z.z., avšak nepovažoval túto náhradu za maximálnu možnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy a túto priznal nad určený limit (50-násobok minimálnej mzdy v roku 2018 predstavoval 24.000 € - pozn. odvolacieho súdu).

70. Odvolací súd ďalej uvádza rozhodnutia iných senátov Krajského súdu v Košiciach, napr.:

- sp. zn. 3Co/10/2017 zo dňa 15.03.2018, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy manželke nebohého 15.000 € a deťom nebohého po 15.000 €, pričom dovolanie proti tomuto rozsudku bolo rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/7/2019 z 29.04.2020 zamietnuté;
- sp. zn. 3Co/221/2019 zo dňa 21.10.2020, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy matke nebohej vo výške 10 000 € a sestre vo výške 5000 €, pričom dovolanie proti tomuto rozsudku bolo rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/201/2021 z 30.11.2022 zamietnuté;
- sp.zn. 2Co/250/2017 z 31.05.2018, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy manželke vo výške 16.000 € a dospelým deťom po 2.000 €, pričom tieto náhrady boli určené po zohľadnení spoluzavinenia nebohého, kedy súd považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy manželke 20.000 € a dospelým deťom po 15.000 € a tieto náhrady následne znížil o podiel spoluzavinenia nebohého, dovolanie proti tomuto rozsudku bolo zamietnuté Najvyšším súdom SR rozhodnutím sp.zn. 4Cdo/59/2019 z 26.02.2020;
- sp.zn. 9Co/246/2019 zo dňa 15. júla 2020, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, ktorým bolo priznané manželke nebohého 21.000 € po zohľadnení jeho spoluzavinenia, pričom vychádzal z rozpätia priznávanej náhrady na základe judikatúry súdov, a to v prípade zomrelého manžela v rozpätí od 15.000 do 40.000 €;

- sp.zn. 11Co/390/2019 zo 07.04.2021, ktorým bola priznaná manželke náhrada nemajetkovej ujmy 16.500 € a nevlastnej dcére nebohého 5.000 €, pričom v odvolacom konaní došlo takto k zníženiu pôvodne priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 € žalobkyni s poukazom na spôsob rozhodnutia v niektorých obdobných veciach. V tomto rozhodnutí krajský súd zdôraznil, že vývoj rozhodovacej praxe aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva smeruje k znižovaniu skôr niekedy až prehnane nadhodnotených odškodnení.
- sp. zn. 9Co/231/2023 z 21.08.2024, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy rodičom plnoletého syna po 20 000 € a súrodencom, ktorí žili s nebohým bratom v spoločnej domácnosti, po 15.000 €.

71. Pokiaľ ide o rozhodovanie v skutkovo porovnateľných prípadoch pri priznávaní nemajetkovej ujmy v dovolacom konaní, odvolací súd príkladmo uvádza nasledovné konania:

- vo veci sp.zn. 7Cdo 253/2021 z 31.03.2022 – dovolací súd dovolanie odmietol; odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal maloletým deťom poškodenej náhradu vo výške po 30.000 €, rodičom poškodenej náhradu po 5.000 € a sestre poškodenej náhradu vo výške 10.000 € a v prevyšujúcom rozsahu žalobu zamietol.
- vo veci sp.zn. 4Cdo 201/2021 z 30.11.2022 – dovolací súd dovolanie zamietol; odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal matke nebohej náhradu vo výške 10.000 € a sestre nebohej 5.000 €. Pri určení výšky primeraného zadosťučinenia súd posudzoval aj spoluzavinenie samotnej poškodenej.
- vo veci sp. zn. 9Cdo 13/2022 z 30.11.2022 – dovolací súd dovolacie konanie v časti dovolania žalobcov 1/ až 4/ zastavil, dovolanie žalobcov 5/ až 7/ odmietol a zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2020 sp.zn. 13Co/60/2020, 13Co/61/2020 a rozsudok Okresného súdu Humenné z 19. októbra 2017 sp.zn. 15C/214/2014, v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 12. decembra 2019 sp.zn. 15C/214/2014 vo vzťahu medzi žalobcami 1/ až 7/ a žalovaným 3/ v jeho vyhovujúcej časti a vec v takto zrušenom rozsahu vrátil Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia otázky premlčania. Súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1/ až 3/ spoločne a nerozdielne zaplatiť jednotlivým žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú stanovil vo výške 7.500 € pre rodičov poškodených a sumou 2.000 € pre súrodencom poškodených osôb a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Odvolací súd výrokom I. potvrdil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch I. až VII.. Výrokom II. zmenil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom a zhrnúc rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ sa týka výšky priznanej nemajetkovej ujmy, možno dospieť k záveru, že bez spoluzavinenia poškodených by odvolacím súdom priznaná výška nemajetkovej ujmy predstavovala sumu cca po 15.000 € u rodičov poškodených a u ostatných žalobcov (súrodencom) sumu cca 5.000 €.
- vo veci sp. zn. 6Cdo 16/2022 z 28.02.2023 – dovolací súd dovolanie odmietol; odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal matke nebohej a otcovi nebohej náhradu vo výške po 10.000 € a v prevyšujúcej časti rozsudok zmenil a žalobu zamietol (súd prvej inštancie priznal rodičom náhradu po 35.000 €), pričom syn žalobcov zomrel vo veku 24 rokov v dôsledku tragickej dopravnej nehody, ktorú sám nespôsobil.
- vo veci sp. zn. 7Cdo 52/2022 z 28.02.2023 – dovolací súd dovolanie odmietol; odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal matke nebohej náhradu vo výške 14.000 €, starej matke nebohej vo výške 5.000 € a bratovi nebohej vo výške 7.000 €. Pri dopravnej nehode zomrel aj škodca (vodička motorového vozidla) aj poškodená, ktorá neniesla za škodovú udalosť, pri ktorej došla o život, žiadnu zodpovednosť a v čase dopravnej nehody mala 16 rokov.
- vo veci sp. zn. 7Cdo 23/2022 z 27.04.2023 – dovolací súd dovolanie zamietol; odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal manželke nebohého náhradu vo výške 30.000 €, a maloletým deťom nebohého vo výške 20.000 € každému. Prihliadol na to, že manželka nebohého ostala sama ako žiteľka s tromi maloletými deťmi, spoluzavinenie poškodeného na dopravnej nehode bolo vylúčené.
- vo veci sp. zn. 1Cdo 113/2022 z 27.06.2023 – dovolací súd dovolanie odmietol; odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal žalobkyniam 1/ a 8/ (dcéry poškodeného) náhradu vo výške po 8.000 €, a žalobcom 2/ až 7/ (synovia poškodeného) vo výške 7.000 € každému. Prihliadol na to, že vodič motorového vozidla sa plne nevenoval vedeniu motorového vozidla a nedal prednosť chodcovi (poškodenému) prechádzajúcemu cez priechod pre chodcov z pravej strany v smere jazdy vozidla, v dôsledku čoho došlo k zrážke, pričom chodec utrpel zranenie, ktorému podľahol; v čase dopravnej nehody mal poškodený 91 rokov.
- vo veci sp. zn. 7Cdo 87/2023 z 27.09.2023 – dovolací súd dovolanie odmietol. Odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal matke poškodenej náhradu vo výške 25.000 €, otcovi poškodenej vo výške 17.500 € a sestre poškodenej vo výške 10.000 €. Prihliadol na to, že k dopravnej

nehode došlo tak, že vodič autobusu, v dôsledku nedostatočnej pozornosti pri vedení vozidla zišiel s autobusom mimo diaľnice na trávnatú plochu, na ktorej prišlo k prevráteniu autobusu na pravú stranu a jeho pádu na nižšie položené pole, pričom poškodená na následky spôsobených zranení na mieste podľahla.

- vo veci sp. zn. 5Cdo 44/2023 z 14.12.2023 – dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, čím bolo porušené právo dovolateľiek na spravodlivý proces. Odvolací súd potvrdil rozsudok prvej inštancie, ktorým priznal manželke poškodeného náhradu vo výške 15.000 €, a maloletej dcére vo výške 25.000 €.

72. Ako vyplýva z rozhodovacej činnosti okresných, krajských súdov a Najvyššieho súdu SR v posledných rokoch (2017-2024), súdy už nepriznávajú prehnane nadhodnotené odškodnenia, ale rešpektujú princíp proporcionality a zásady spravodlivosti a slušnosti.

73. Odvolací súd znovu zdôrazňuje, že úlohou súdu je zohľadniť judikatórne intervaly, v ktorých sa náhrada nemajetkovej ujmy v jednotlivých prípadoch poskytuje a v týchto intervaloch rozhodnúť, a to po zohľadnení demonštratívne uvedených kritérií a osobitostí každého prípadu v záujme právnej istoty, predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a zároveň individualizácie každého prípadu.

74.1 Vychádzajúc z rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach, ako sú uvedené vyššie, pozostalým po obetiach dopravných nehôd je priznávaná náhrada nemajetkovej ujmy v rozpätí:

- manžel/manželka obete od 10 000 € do 21 000 €,
- deti obete od 5 000 do 25 000 €,
- rodičia obete od 10 000 € do 25 000 €,
- súrodenci obete od 10 000 do 17 000 €.

74.2 Rozhodnutiami iných senátov krajského súdu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v rozpätí:

- manžel/manželka obete od 15 000 € do 30 000 €,
- deti obete od 7 000 do 30 000 €,
- rodičia obete od 5 000 € do 25 000 €,
- súrodenci obete do 10 000 €.

74.3 Rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v rozpätí:

- manžel/manželka obete od 15 000 € do 30 000 €,
- deti obete od 7 000 do 30 000 €,
- rodičia obete od 5 000 € do 25 000 €,
- súrodenci obete od 5 000 € do 10 000 €,
- prarodičia obete do 5 000 €.

75. Vec prejednávajúci senát odvolacieho súdu nespochybňuje zistenú intenzitu zásahu do osobnostných práv jednotlivých žalobcov v dôsledku smrti ich dcéry, sestry a vnučky vzhľadom na vykonaným dokazovaním zistené (individuálne) okolnosti daného prípadu, na ktoré odkazuje a na tomto mieste ich neopakuje a súhlasí s tým, že žiadna peňažná suma nenahradí žalobcom ujmu, ktorú pociťujú. Zdôrazňuje ale, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou za život, ale má zmierniť negatívne následky zásahu, teda má predstavovať primeranú satisfakciu závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k ujme došlo.

76. Odvolací súd, rešpektujúc princíp proporcionality a spravodlivosti, s prihliadnutím na skutkovo obdobné prípady, s prihliadnutím na vlastnú rozhodovaciu činnosť, ako aj rozhodovaciu činnosť iných senátov krajského súdu a Najvyššieho súdu SR v obdobných prípadoch dospel k záveru, že primeranou a spravodlivou náhradou nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla žalobcom je náhrada:

- vo výške 8.000 € pre žalobcu 1/, ktorému už bola priznaná a aj vyplatená suma 17.000 € (teda celková výška náhrady je 25.000 €),
- vo výške 0 € pre žalobkyňu 2/, ktorej už bola priznaná a aj vyplatená suma 17.000 € (teda celková výška náhrady je 17.000 €),
- vo výške 3.000 € pre žalobkyňu 3/, ktorej už bola priznaná a aj vyplatená suma 7.000 € (teda celková výška náhrady je 10.000 €),
- vo výške 5.000 € pre žalobkyňu 4/, (teda celková výška náhrady je 5.000 €),
- vo výške 2.000 € pre žalobcu 5/, (teda celková výška náhrady je 2.000 €),
- vo výške 0 € pre žalobkyňu 6/, ktorej už bola priznaná a aj vyplatená suma 5.000 € (teda celková výška náhrady je 5.000 €),

ako primeranú kompenzáciu za neočakávanú a náhlu stratu primárne poškodenej, a to s ohľadom na všetky kritériá, ktoré boli vyššie uvedené a individuálne okolnosti prejednávanej veci, ako boli súdom prvej inštancie zistené a aj zohľadnené, avšak následne nesprávne vyhodnotené z hľadiska určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Z odôvodnenia rozsudku súdu pritom nevyplývajú žiadne mimoriadne okolnosti/osobitosti, ktoré by odôvodňovali navýšenie náhrady nemajetkovej ujmy nad rámec judikatórnych intervalov, ako sú uvedené vyššie.

77. K nevykonaniu dokazovania preverením majetkových pomerov škodcu odvolací súd uvádza, že aj napriek tomu, že majetkové pomery škodcu odvolací súd vymedzil ako jedno z kritérií pre priznanie nemajetkovej ujmy, konštatuje, že majetkové pomery pôvodcu zásahu predstavujú kritérium, ktoré možno zohľadniť iba výnimočne, a to v záujme toho, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia nárokov a aby uložená povinnosť nebola pre žalovaného zároveň finančne likvidačná. Predovšetkým sa to týka sporov, kde škodca vystupuje ako pasívne legitimovaný subjekt konania. S poukazom na pasívnu legitimáciu poisťovní tak možno spravidla hrozbu likvidačných následkov pre škodcu vylúčiť. Ak je súčasne žalovaný aj poisťovateľ povinný z titulu PZP na náhradu vzniknutej škody (a nemajetkovej ujmy), osobné a majetkové pomery na strane pôvodcu zásahu neznemožnia vyplatenie priznanej nemajetkovej ujmy, ani škodcu existenčne neohrozia, a tak nie je dôvodné prihladenie súdu na toto kritérium.

78. Napriek tej skutočnosti, že odvolací súd v zrušujúcom uznesení v bodoch 38. až 40. príkladmo špecifikoval rozhodnutia v obdobných veciach, na základe ktorých mohol súd prvej inštancie ustáliť výšku nemajetkovej ujmy žalobcov s prihliadnutím na individuálne okolnosti danej veci a vecí špecifikovaných v uvedených bodoch, súd prvej inštancie v novom rozhodnutí poukázal iba na jedno rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co 137/20217 zo dňa 12.06.2018, uznesenie vlády SR z júna 2024, ktorým vláda odškodnila obeť tragickej dopravnej nehody na železničnom priecestí, publikáciu JUDr. Marice Pirošíkovej PhD, a rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co 95/2021 zo dňa 28.06.2023, ktoré sa týkalo priznania nemajetkovej ujmy v dôsledku difamačného zásahu do ochrany osobnosti.

79. Podľa ESĽP zákonné kritériá pre určenie relatívnej náhrady za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ustanovené v § 13 ods. 3 OZ, rovnako ako aj iné skutočnosti ovplyvňujúce závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy v myšlienkovom procese pri stanovení primeranej výšky odškodnenia majú význam predovšetkým pri porovnaní s obvykle prisudzovanou výškou peňažných náhrad v skutkovo porovnateľných prípadoch, ktoré v sudcovskej úvahe obvykle je jediným transparentným a objektívne preskúmateľným momentom. Pre určenie výšky priznávanej relatívnej náhrady má preto význam konzistentnosť ich určenia so skutkovo porovnateľnými prípadmi. Podľa judikatúry ESĽP relatívne zadosťučinenie bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu by sa nemohol preto zásadne odchyľovať od zadosťučinenia priznaného v skutkovo porovnateľných prípadoch, čím zároveň sa naplňa aj požiadavka jednotného posudzovania porovnateľných prípadov, vyplývajúca z ústavne chránenej rovnosti pred zákonom a právnej istoty. Otázka stanovenia formy alebo výšky primeraného zadosťučinenia je pritom predovšetkým úlohou súdu prvej inštancie, kým úlohou odvolacieho súdu je prieskum týchto úvah, pri ktorom odvolací súd v zásade posudzuje právne otázky spojené s výkladom podmienok a kritérií obsiahnutých v § 13 ods. 3 OZ; výslednou výškou odvolací súd sa zaoberá, až ak vzhľadom na aplikáciu tohto zákonného ustanovenia na konkrétny prípad táto je celkom zjavne neprimeraná.

80. V prejednávanom spore určenie primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy pri porovnaní s obvykle prisudzovanou výškou peňažných náhrad v skutkovo porovnateľných prípadoch vychádzajú z vyššie uvedeného preto chýba.

81.1 Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal (iba) na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/137/20217 zo dňa 12.06.2018, odvolací súd uvádza, že pre komparáciu s inými porovnateľnými prípadmi bolo vhodné poukázať na viaceré rozhodnutia, nie iba jediné. Navyše súd prvej inštancie neidentifikoval, či sa jedná o skutkovo obdobný prípad, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím najvyšších súdnych autorít a bez ďalšieho iba poukaz na takéto porovnanie nemožno považovať za náležité.

81.2 Pokiaľ súd poukázal na uznesenie vlády SR z júna 2024, ktorým vláda odškodnila obeť tragickej dopravnej nehody na železničnom priecestí a publikáciu JUDr. Marice Pirošíkovej PhD, odvolací súd uvádza, že výška vyplývajúca z publikácie či uznesenia vlády nezodpovedá zákonným

kritériám pre určenie výšky relutárnej náhrady vychádzajúcej predovšetkým z porovnania obvykle prisudzovanej výšky peňažných náhrad v skutkovo porovnateľných prípadoch, pričom sudcovská úvaha je jediným transparentným a objektívne preskúmateľným momentom. Zároveň sa odvolací súd stotožňuje s argumentáciou žalovanej vychádzajúcou z rozhodnutia NS SR zo dňa 26.10.2023 sp.zn. 2Cdo/188/2021, v zmysle ktorého odvíjať rýdzo súkromnoprávne nároky od dobrovoľného záväzku štátu odškodniť poškodených pri najzávažnejších zásahoch do ich osobnej a telesnej integrity (pričom výška odškodnenia závisí výlučne od nastavených parametrov sociálneho štátu) nie je presvedčivé a ani spravodlivé. Vzhľadom na charakter takéhoto odškodnenia, ide o verejnoprávnu konštrukciu odškodňovania, ktorú podľa názorov súdnej praxe nie je vhodné preberať do rýdzo súkromnoprávných vzťahov.

81.3 Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Košice sp. zn. 9Co 95/2021 zo dňa 28.06.2023, odvolací súd uvádza, že predmetom tohto konania bolo poskytnutie ochrany žalobkyni (sudkyňa) proti urážlivým nepravdivým tvrdeniam žalovaného, pričom výšku priznanej nemajetkovej ujmy súd posudzoval podľa odlišných kritérií ako je tomu v prejednávanej veci, a preto ich objektívne nie je možné porovnávať, resp. pripodobňovať.

82. K odvolacej námietke žalovanej týkajúcej sa priznania náhrady trov konania z prisúdenej sumy odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania z prisúdenej sumy, pričom žalovaná sa s takto určenou hodnotou trov konania nestotožnila.

83. Odvolací súd z dôvodu hospodárnosti konania poznamenáva, že súd prvej inštancie pochybil, ak v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že žalobcovia majú nárok na náhradu trov konania z prisúdenej sumy. Takto vypočítavaná náhrada trov konania je v rozpore s vyhláškou 655/2004 Z.z., ktorá v ust. § 10 ods. 8 určuje tarifnú hodnotu vo veciach ochrany osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy výškou 5.000 € (t.j. bez ohľadu na výšku prisúdenej sumy).

84. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, ako aj z dôvodov uvedených v rozhodnutí súdu prvej inštancie, odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok vo výroku I. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 8.000 €, žalobkyni 3/ sumu 3.000 €, žalobkyni 4/ sumu 5.000 €, žalobcovi 5/ sumu 2.000 € preto ako vecne správny potvrdil a pretože dospel k odlišnému právnomu posúdeniu primeranosti výšky uplatneného nároku na relutárnu náhradu nemajetkovej ujmy, v prevyšujúcom vyhovujúcom rozsahu výrok I. o jej výške postupom podľa § 388 CSP zmenil, a žalobu žalobcov nad uvedený rozsah zamietol.

85. O nároku na náhradu trov celého konania (prvoinštančného a odvolacieho) odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalobcov v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). Žalobcovia 1/ až 6/ boli plne procesne úspešní čo do základu nároku, pričom výška nároku závisela od úvahy súdu, preto im vznikol nárok na plnú náhradu trov celého konania proti neúspešnej žalovanej, pričom vychádzajúc z § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z.z., je tarifnou hodnotu vo veciach ochrany osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy suma 5.000 € (t.j. bez ohľadu na výšku prisúdenej sumy). O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP.

86. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).